

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre 8 korona.
 Félévre 4 korona.
 Negyedévre 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ
 Dr. GAAL ENDRE.

SZERKESZTŐSÉG:
 Dr. Gaal Endre lakása, Csikszereida (Mikó-utca)
 KIADÓHIVATAL:
 VÁKÁR L. Könyvtomda. (Győzős Gyula) Apafi-Mihály-u. 13.
 Hirdetési díjak előre fizetendő.
 Kéziratok nem adatnak vissza.

A helyzet képe.

Talán nem végzünk felesleges munkát, ha tüzetesen megvizsgáljuk és megvilágítjuk a magyar politikai ellenfelek hadállását, pozíciók erőviszonyait, hogy aztán a tárgyilagosan megállapított tények alapján megjelöljük a kibontakozás egy és más feltételét és lehetőségét.

A lefolyt évizet alatt magyar kormányok gyakran jutottak éles ellentétbe a minoritással. A Lukács-kormány helyzete egészen más. Ez a kormány szintén éles ellentétbe jutott ugyan az ellenzékkel, élesebb ellentétbe, mint elődei, parlamenti akcióképessége azonban nincs megbénítva. A Lukács-kormányban módjában van, hogy a reaktív szigorú koalíciós házszabályok segítségével a képviselőház törvényalkotó funkcióit biztosítsa. Ez a kormány exlexbe nem kerülhet. Kompakt többsége lévén, kaphat költségvetést is, indeminatást is és idején gondoskodhatik a jövő évi újoncjutalék megszavaztatásáról. A tanácskozásokat megzavaráó ellenzéki képviselőket mentelmi bizottság elé utasíthatja s a bizottság kizáró ítéleteinek érvényét szerezhetvén, biztosíthatja a tanácskozások zavartalanosságát. Mindez objektív tény, amit kétségetbevonni vagy megcáfolni meddő fáradozás volna.

A kormány tehát a maga akció-képességének teljes birtokában van. Taktikai helyzetét meg erősíti, hogy ezt az akcióképességét üdvös, humanitárius és szociális törvényalkotások megvalósítására használja fel s így az ország rönkszenvét biztosítja a parlament munkálkodásának. Nem lehet tagadni, hogy ez erős pozíció.

Ezzel szemben az ellenzéknek alig van fegyvere. A zenebonán már unalmasak kezdenek lenni; azokat állandóan nem folytatják. A botrányalkak az ország szimpatiaját maguk felé irányítani kepesek nem voltak s azonfeül ez a taktika hatályosnak sem bizonyult, mert a kormánynak komoly nehézségeket a kereplőikkel nem támaszthatnak. A botrányok muló incidensek maradtak, ami egy ellenzéki politikának bizonyára nem lehet célja.

De még az sem sikerült az ellenzéknek, hogy a történet negációjában egy világos elvi álláspontot megkonstruáljon. A restitució in integrum gondolatát, melyet eleinte hangoztattak, gyakorlati okokból el kellett ejteniök. A véderőtörvények elleni rezisztenciáját,

egy ilyen akció súlyos következményeinek ismeretében, felvetni meg sem kísérelték.

És mialatt az ellenzék a legabbszurdabb, senki által még csak komolyan sem vett indokolással, tagadja a delegáció törvényességét, addig a közönségyi bizottságok annak rendje és módja szerint elfoglalják a maguk alkotmányos munkáját. És minél inkább mulik az idő, annál fonákabb színen fog feltűnni a zsákutcába jutott ellenzék. Mert a kormány halad a maga útján logikusan és tervszerűen. Gondoskodik az ország szükségleteiről és okosan foglalkoztatja az akcióképességét visszanyert képviselőházat, anélkül, hogy őt a parlamenti gépezet irányításában az ellenzék megakadályozni képes volna.

A kormány akcióképes, az ellenzék tehetetlen. Amíg azelőtt, az obstrukciós kampányok végén a kormány politikai kolduskeppen járt-kelt a tanácskozóteremben, addig ma az ellenzék nem leli honát tobzódásainak ezen klasszikus szintjén. Nagyt fordult a világ!

Ilyen szituációban a minoritásnak, gondolni sem lehet olyan béke lehetőségére, hogy a nagy parlamenti küzdelem objektív eredményeit vagy azoknak bármelyik végét is felidőzza. A többség a maga küzdelmét azért folytatta, hogy az obstrukciót parlamentarizmusnak testéből kioperálja. A béke csak a befejezett tényeken épülhet fel. Ezt a békét mással, mint a többséggel, következetesképpen e többség vezérének irányítása mellett megkötni nem lehet. Ez ismét olyan megdönthetetlen és a pozitív tények kényszerűsége alapultétel, melyen magát az ellenzék tulnem teheti. A 356 tagu parlamenti többséget a kisebbség meg nem kerülheti, a vezérének megválasztását neki elő nem írhatja, hogy kikre hallgasson, kiknek tanácsát kövesse, meg nem szabhatja. Ha az ellenzék békét akar s akarnia kell, ha politikailag elsorvadni szándékszik, ezzel a többséggel kell tárgyalnia s ezen többség vezérének elfogásával kell keresni álláspontjának áthidalását.

— Gyergyóiak érdeke. Csikvármegye, mint egy kulturmissziót teljesítő magánvagyon tulajdonosa egy pár év óta az alkotás terére lépett. Kórházak, gimnáziumok, leányiskola, árva- és szeretetház, pénzügyipalota, legujabban kulturpalota építés stb. stb.

azek az alkotások, — a melyek bizonyosgot tesznek arról! A közeljövő — ha majd a pénzügyi mérleg megengedi, — bizonyára új terveket fog még a megoldás elé állítani. Szóval Csikvármegye magánjavai vezetősége, s a vármegye vezetősége ma alkotni, teremteni óhaját, aszerint, a mint a haladás irányelvei munkájának teret mutatnak. Ebben a munkában azonban nem szabad szem elől eltéveszteni olyan dolgokat, a melyek eddig talán figyelmen kívül hagyattak, olyan dolgokat, a melyeknek eddigi figyelmen kívül hagyása már is dissonanciát keltett azok körében, a kiknek éppen a legteljesebb megértés voina a legnagyobb erősségük. A gyergyóiak érdeke, a localis alkotások iránti támogatás ez ideig a vármegye részéről semmiféle formában nem nyilvánult meg. Pedig anélkül, hogy párcialis érdekeket igyekeznénk kiemelni, anélkül, hogy a vármegye kulturmissziójának eddigi alkotásait a helységek szempontjából tenők bíralat tárgyává, ki kell jelentenünk, hogy a vármegyének vagyonilag gazdagabb, gazdaságilag és kereskedelmileg előrehaladottabb és a jövő fejlődés szempontjából is sokkal értékesebb gyergyói része ez ideig mostoha elbánásban részesült. Ha néha hallunk panaszos szavakat egy-egy Csikszereidanak szánt alkotás megszavazásánál, hát ne csodálkozzunk ezen, mert ezek a szöloban elhangzott és igensokszor lekicsinyelt és lekiabált hangok az egész gyergyói közvélemény megnyilatkozásának viszhangjai, a miket azoknak a kiknek hivatásuknál fogva Gyergyó érdekeit éppen olyan igazsággal kell védelmezni, mint a csiki részeket, lekicsinyelni nem szabad. — Hisz az a mindég kísértő dualizmus, a mely e megéjt is igen sokszor kettéosztani igyekezett, csak akkor lesz lefejezve, ha minden kérdésben figyelemmel vagyunk a gyergyói érdekekre is.

Ugy hallottuk, hogy a gyergyóiak a legutóbb értekezletet tartottak, a melyen megbeszélés tárgyává tették azon szükségleteiket, a melyek az egész Gyergyót első sorban érdeklik, a melyek nemcsak Gyergyószentmiklós városának érdekei, de Gyergyó, sőt az egész csikvármegye mindegy helyiségeinek is. És ugy hallottuk, hogy ezeknek a megvalósításánál most ők is a vármegye magánjavaihoz fordulnak támogatásért. Hogy mik ezek a tervek, nem tudjuk, kijelentjük azonban, hogy a mennyiben azok csakugyan kulturális érdekeket

szolgálnak, a vármegye vezetőségének tündetőleg kell előljárni azok megvalósításának támogatásában, mert, csak így tudja lemosni azt a többé kevésbé mindég jogosan hangoztatott panaszt, hogy Gyergyó a vármegyének mostoha gyermeke. Mi azt hisszük, hogy a vármegye mostani vezetőségében a gyermekeiök nem fognak csalatkozni.

Dr. Gaal Endre.

Memorandum.

— Irtás és a gyergyói községek előjárásainak f. évi október hó 22-én tartott értekezleten felolvastva
Balog István községi jegyző. —
(Folytatás és vége.)

2. Azon kérésünk, hogy az 1912. évre előírt földadó és az ezután eső általános jüvedelmi pótdó teljes összegében elégedettségkés s az adózó polgárok terhére törültessek, az első pontban felsoroltakkal teljesen indokola van, mindazonáltal könytelenek vagyunk kérni a tekintetes Közigazgatási Bizottságot, hogy ez ügyben kivételes és a törvény kereteit ugyan túllépő, de azzal ellentétbe nem jövő intézkedések keresztülvitelét kieszközölni kegyeskedjék.

A közdoköz kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t. c. és az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 73.662/1883. P. Ü. M. számú körrendelet az adó elégedést invonáló eseteket annyira körülrilják és precizisozzák, hogy a törvény rideg betűit tekintve, kérésünk ezen része már eleve teljesíthetetlennek látszik, és mi mégis megismételjük kérésünket és kérjük annak teljesítését annál is inkább, mivel bármennyire óvatoss is ez ügyben a hivatkozott törvény és utasítás, annak egyetlen betűje sem zárja ki azon szükségzerű lehetőségét, hogy rendkívüli esetekben rendkívüli intézkedések fogantossittassanak. A jelenleg fennálló törvényes intézkedések betűszerinti végrehajtása, a nagyon költséges becselési eljárásoknak a törvényben írt módon való keresztülvitele s az adóknak csak a törvényben írt mértékben való törlese nemcsak a földig sujtott gazdaközönség során nem könnyítene, hanem az adóknak ily módon és ily mértékben való elégedésével fölmerülő költségek az elégedett adó mennyiségét nem csak elérnék, de tán felül is mulnák s így az eljárás hiábavaló és céltvesztett lenne.

Itt rendkívüli, a törvény megalkotásakor talán előre nem látott és fel sem tételezett olyan esetről van szó, melyre a törvényhozás figyelme annak idején nem terjedett ki és éppen ezért itt rendkívüli a törvényben eddig még nem statuált sürgős intézkedésekre van szükség. Ezen rendkívüli intézkedést mi a magunk részéről abban látunk, hogy ha a pénzügyi kormány a kérésünkben felhozott a valóságáról a földmivélsügyi kormánnyal egyetértőleg a gazdasági felügyelőségek és pénzügyi hatóságok útján — a költséges volta mellett céltalan és eredménytelen birtokról-birtokra való becselés mellőzésével — teljes meggyőződést szerezze és annak alapján a kért adótörleszt haladéktalanul fogantossittassa.

Az adó tulajdonképen semmi egyéb, mint az ország egyes lakosai, egyesülletei, társulatai stb. által élvezett jüvedelmek és haszonvételek törvényben megszabott hányadrészenek az állam hasznát szükségleteinek fődözésére való átengedése és állampénztárba való beszolgáltatása. Ebből önként és feltétlenül következnek az is, hogy az államnak csak akkor és ott van joga adót követelni és beszédni, amikor és ahol annak alapja a jüvedelem, a haszonvétel meg van. Akkor azonban, midőn a lakosság egy része nemcsak az ezen alapot képező haszontól és bevételtől esik el teljesen, hanem az ezen haszon elérésé céljából kifejtett óriási fáradságát és összes kiadását is teljesen kárba valja, az állam beszédesi jogát nem gyakorolhatja.

Ez így is van az állami adók minden nemével s ott, ahol a nemzetközi nyelvben és érzésben nemcsak teljesen idegen, hanem elég gyakran azzal szemben ellenséges indulatú viselkedő emberek és érdekecsoportok több ezer koronás évi adótételeiről van szó, az államhatalom egy pillanatig sem késik a kifogásolt horribilis adótételeket törölni, mihelyt az illetőknek nem egyszer a hatóságok félrevezetésével sikerül kimutatni, hogy a máskülömben éveken át több milliós évi haszonnal dolgozó üzem csak egy évben is nem hozta be a kípohatolt és bevallott hasznót. Gyergyó gazdaközönségének pedig ha nincs is meg az az érdeme, hogy minden egyes tagja évenként több ezer koronával járuljon az állam háztartásához, de meg van az az érdeme, hogy hű, önfeláldozó népe volt mindig a hazának s midőn az ország véradózatokat kívánt, mindig az elsők között volt s így méltán megérdemli s joggal elvárhatja, hogy ily nagy szükség esetén legalább is az előbb említett idegen elemekkel egyenlő elbánásban részesüljön.

Éppen ezért ismétljük a tekintetes Közigazgatási Bizottság előtt azon kérésünket, hogy a magas Pénzügyi kormánnyal az említett rendkívüli intézkedés keresztülvitelét s annak alapján a folyó évre előírt földadó és általános jüvedelmi pótdóknak egész összegében való törlesztést kieszközölni kegyeskedjék.

3. Mindezek után következik tekintetes Közigazgatási Bizottság a mindennapi megélhetésnek jelenleg oly piratalanul sötét gondja, a betevő falatnak keserű kérdése. A heteken át szakadatlanul tartó esőzések, hideg szelek és árvizek következtében azt lehet mondani, hogy a gazdaközönségnek a mezőn rothadt minden vetése. A burgonyatermés teljesen elrothadt, a gabonatermekből ami el nem rothadt, künn nem vészett, az ösze kelt, öszsze cikázott, teljesen hasznavehetetlenné vált ugye, hogy e nép a burgonya és gabonatermekben a behozatalra soha annyira ráutalva nem volt mint jelenleg. Az őszi vetésnél a vetőmag teljes hiánya miatti gondtól megmentette a zord, az eső, a mostoha időjárás, ami miatti őszi vetésről idáig szó sem lehetett, a tavaszi vetőmag hiánya miatti gondot pedig hátrébe szorítja az a sokkal sötétebb gond, hogy itt van a hosszú, könyörtelenül zord tél, amely különösen Gyergyóban soha sem várat magára és amely a gazdaközönséget jelenleg burgonya és gabona nélkül találja.

A takarmányhiány miatt a marhaárak teljesen leestek s a sertések azon része, mit a járványok eddig meg kíméltek, a burgonyahiány miatt az éhenvezésnek vannak kitéve s a gyergyói szegényebb rend gazda, midőn számot vet magával, azon szomorú conclusióra jut, hogy most tél elején, sem magának és családjának, sem pedig marhájának vagy sertéseinek betevő falatja nincs, a hosszú télnek a mindennapi életem teljes hiányával néz elébe. A csapás, a szerencsétlenség azonban soha sem jár egyedül. A gabonapiacokat sáskák mójdrája ellepték a kétes existenciákból egy pár száz korona pénzkészlettel gabonakereskedőkké avanzsított lelketlen spekulánsok, gabonakereskedésüket ezek ugye szölvá a maguk részére monopolizálták s a kisgazdának, ki a maga, a családja és marhája éhségét csak adósság csinálás útján tudja csillapítani, — az amugy is hihetetlenül drága gabonaműek árán felül meg kell ezen spekulánsok részére még az uszora kamatot is fizetnie, s a gazdaközönség e téren a teljes kiszorolásnak van kiszolgáltatva.

Járásunk népének egyik legfőbb fogyasztási cikke a tengeri, a mostoha időjárás következtében a magyarországi piacokon annyira drága, hogy itt a gazdaközönség az ő ebbeli szükségletét beszerezni képtelen lévén, kénytelen volt már eddig is figyelmét a jobb minőségű és mégis sokkal olcsóbb romániai tö-

rökbuzára irányítani. A vasut fuvardíjak azonban és az óriási magas agrár vámtételek ezt is annyira megdrágítják, hogy a sok csapás következtében teljes nyomor és inség elé néző gazdaközönség az ő szükségletét innen nem képes beszerezni, — s így kénytelen éhezni és sertésállományát éhen veszni hagyni. — A romániai kukorica tehát azon eszköz, amellyel gazdaközönségünk nyomorán a leghathatósabb és hamarabb nyhiteni lehetne s itt várjuk a kereskedelemügyi kormány jóindulatát s az általános inségre való tekintettel a Romániából beszállított kukoricára eső agrár vámtételek elengedését s a vasuti fuvardíjkezdmény megadását. Hogy pedig az ily módon megadott kedvezményekből származó haszon ne a gabonakereskedők és említett spekulánsok zsebébe folyjon be, hanem a nép sorsának könnyítésére fordittassék, a közéségi előjárásnak és közigazgatási hatóságoknak képezni kötelességét a szükséglet összeírása és megrendelése s csak az ilyen rendelmények élveznék a megadott kedvezményeket. A gazdaközönség ily módon l kor. 60 f. — 2 koronáért tudná beszerezni kukoricaszükségletét s ezen kedvezmény megadása többet segítene a népen, mint a keresztülvitelében annyira célt tévesztett székelymenési akció megindítása óta fogantossított özsze intézkedések.

Tehtetes Közigazgatási Bizottság! Más vidékek lakossága a hirlapi tudósítások tanúsága szerint, noha Gyergyó közönségénél semmivel sem szenvedtek nagyobb kárt, több százezer, sőt néhol több milliós államsegélyek kiutalását kéri. Mi ezt nem tesszük. Amit mi kérünk, az az állam pénzügyi érdekeit oly kis mértékben érinti, hogy annak megadása annyira kizárólag a kormány jóindulatától függ, hogy kérésünknek ép ezen szerény volta adja meg nekünk az annak teljesítése iránt a legereősebb reményt. Járásunk munkaszercető, keresetképes népe, munkaszercetével a rendezett viszonyok között való élnetést a maga részére mindig tudta biztosítani és eddig sem a kivándorlást nem ismerte, sem a kormányokat nem zaklatta segély iránti kéréseivel. A székellyföldi miunszteri kirendeltségek saját iniciatívájukból eszközölt baromfi és tojás kiosztásoktól s az egyes gazdaköröknek vetőmag és falcokák kiosztása iránti kéréseitől eltekintve a járás közönségének semminemű kérése nem forgott a kormányok előtt s jelenleg is a legnagyobb szükség kényszerítő hatásának engedve kérjük a sürgős, el nem odázható segélyt.

Egy nép érdekében fordulunk a tekintetes Közigazgatási Bizottság útján a magas kormányhoz, a mely nép egy ezred évnek vízvártainak át az ország legkeletibb határára annak örökké éber, áldozatra kész védbástyáját képezte, a mely jelenleg is szintiszta magyarságával a nemzeti terjeszkedés biztos határkövet képezi, a mely egy évezreden át mindig vért, vagyon és életet áldozott a haza oltárán és kész áldozni ma is és éppen ezért a kormánynak mostoha gyermeke nem lehet s attól jelen indokolt kérésnek sürgős és azonnali teljesítését joggal elvárhatja, melynek tolmácsolása után maradunk a tekintetes Közigazgatási Bizottságnak: a gyergyói járás közéségeinek a járási főszozlagabíró ur elnöklete alatt a mai napon megtartott értekezletéből.

Gyergyószentmiklós, 1912. október 22-én
alázatos szöglái:
a gyergyói községek előjárásúgái.

A csikszeredai szinpártoló egyesület
hivatalos közleménye.

Meghívó.

A csikszeredai szinpártoló egyesület 1912. évi november hó 17-én délelött 11 órakor tartja meg lenti tárgysorozattal a vármegyeház kisebb tanácsko-

zási termében rendez évi közgyűlést, melyre az egyesület alapító, rendez és pártoló tagjait hazafias tisztelettel meghívom.

Felkérem az egyesület t. tagjait, hogy kulturális és üdvs. társadalmi célokat szolgáló intézményünk közgyűlésén lehetőleg teljes számban megjelenjen sziveskedjenek.

Csikszereda, 1912. október hó 23. án.

Gyalóky Sándor főispán,
a szinpártoló-egyesület elnöke.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A szűnügyi bizottság évi jelentése.
3. Az 1911—1912. évre megállapított zárszámadás tárgyalása.
4. Az 1912—1913. évi költségvetés megállapítása.
5. Indítványok.

HIREK.

— **Az E. M. K. E. közgyűlése.** Az E. M. K. E. folyó évi november hó 17-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor Kolozsvart a városban évi rendez közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó és bizottság ki-küldése. 2. Múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Igazgató-választmány jelentése. 4. József főherceg nevére tett 10,000 Kis néptől jutalmak kiosztása. 5. Számvetésbizottság előterjesztése. 6. Választások megejtése. 7. Netáni indítványok, melyek azonban legalább 8 nappal a közgyűlés előtt az Igazgató-választmányhoz bejelentendők. 8. Elnöki zárzó.

— **Az Edison mozgósításhoz nap-nap után sebb és sebb előadásokat tart a Vigadó nagytérben, úgy, hogy igazán megérdemelne a nagyobb érdeklődést, az igazgatóság nem sajnálta és nem sajnálja az előadót s mindent megtesz, hogy a közönség kívánságát ki legyen elégítve. — Tudjuk mindnyájan azt is, hogy magában csak a fűtése a Vigadónak mily nagy aldozatba kerül és mégis a vállalat legnagyobb megelégedésünkre annyira kimelegíti a nagy termet, hogy ott egész kellemesen találhatjuk magunkat. A kezdetkezettől panasz volt, hogy egyes képek sötétek, de ma már arról sem panaszkodhatunk, mert az utolsó három előadásban olyan világos, szép és változatos műsort látunk, a melyel teljesen meg voltunk elégedve. Különösen kiemeljük a szombati előadást, mely az összes eddig előadott műsorait felelőleg, melynek minden egyes száma figyelmünket lekötötte. A jövő heten három előadás lesz szerdán, szombaton és vasárnap s reméljük, hogy a közönség ezen előadásokat nagyobb számmal fogja látogatni, amit a vállalat aldozatkészegénél fogva meg is érdemel.**

— **Házasság.** Máthé István brassói m. kir. eszenőfő-törzsmester tolyó hó 5-én vette oltárhoz Filó Károly és neje kedves leányát, Zauszskát, Csikszeredában.

— **Az arcképes igazolványok.** Az államvasutak igazgatóságának rendelkezése szerint azok a tisztviselők, akik arcképes igazolványának száma 100 000-nél kisebb, az igazolványának az 1912. évre leendő érvényesítést végtől fényképet és 2 K értékű postabélyeg kötelesek a kérvényhez csatolni, a többieknek elegendő a mostani arcképes igazolvány és 2 K értékű postabélyeg mellékelése. A fennálló szabályok szerint az érvényesítés legkésőbb december hó végéig kerendő. Az alatt, míg az igazolvány az igazgatóságnál van, előre nem látott utazásokra bélyegtelen kérvényvel felárul menetjegyvel egyszer utazásra szóló igazolvány kiállításért az igazgatósághoz, vagy bármely illetékeshez fordulhatunk. A kérvényben a hivatali főnök — nyújtásokat részéről a közigazgatási hatóság — által jóváhagyatni kell, hogy az igazolvány érvényesített végett tényleg be van küldve.

— **A csendőrségi nyugdíjreform.** A honvédelmi miniszteriumban már előkészültek a csendőrségi nyugdíj új tervezetével, mely a mai nyugdíjszabályoktól lényegesen eltérő változásokat foglal magában és arra van hivatva, hogy ezt a pályát mihamarabb vonzóvá és

keresetté tegye. Az új nyugdíjtörvény tervezet szerint a legénység lakbéré a nyugdíjba is beleszámították és a szolgálati idő — a teljes nyugdíjképeség — az eddigi 40 év helyett 35-re redukálódik. A legénység eddig tizen-tendei szolgálat után formálhatott igényt a nyugdíjra, ezután már 5 évi szolgálat után kijár a pénz. A nyugdíjigény az eddigi 5—5 év helyét évenként fog emelkedni. Őt évi szolgálat után a nyugdíj 360 K Járási és törzsermesterek, 2180 K. fizetésük után nyugdíj-képpen teljes fizetésüket kapták. Az új törvény-tervezet szerint a fizetésemelésből eredő 2380 K. nyugdíj ezeknek 35 évi szolgálat után még jár. A tervezet törvényjavaslat alakjában az állami alkalmazottak új nyugdíjtörvényjavaslat után kerül valószínűleg a parlament elé.

— **Adó- és illetékügyi szemle.** E címen jelent meg egy új, igen magas színvonalú havi folyóirat rendkívül gazdag tartalom első száma. A folyóirat tudományos rendszerességgel, de a gyakorlati követelményeknek mindenkor méltányolással mindazon kérdéseket ölel fel, amelyek az egyenes, a fogyasztási adók, az ifi etékek, a jövedéki büntetőjog és a budgetjog keretében tartoznak. A szemle Benedek Sándor közigazgatási íróelőbíró; Dr. Fellner Frigyes egyetemi m. tanár és Dr. Hegedűs Lóránt orsz. képviselő közreműködésével Dr. King Emil budapesti ügyvéd szerkeszti. A szám első tanulmányát Dr. Wlassics Gyula a m. kir. közigazgatási bíróság elnöke írt. Szól az új adótörvényeknek hatásáról a közigazgatási bíróság ügyforgalmára és egy gyökeres, vagy legalább részleges, de sürgős reformot kíván a vezetés alatt álló bíróság tehermentesítésére. Mely alapossgággal értekezik Benedek Sándor közigazgatási íróelőbíró a pénzügyi közigazgatási bírósákok szervezeteinek kérdéseiről. Dr. Hantos Elemér az új szövetségi adózást tárgyalja Dr. Fraenkel Sándor az új tőke-kamat- és járadékadó végrehajtási utasításról és Dr. Komin János az új társulatiadó végrehajtási utasítását ismerteti kritikai méltatás kapcsán. A fogyasztási adók rovatában Kiss Jenő ezen adók rendszeréről, Dr. Petény Ármánd a süripárnak adótechnikai újításáról cikkezik. Az illetékügyi rovatban Fózó Sándor illetékügyünk mai állapotáról és Dr. Éber Antal a parcellázási illetékről ír. A jövedéki büntetőjogi rovatot. Dr. Balogh György büntetőjogi rovatot. Dr. Balogh György büntetőjogi rovatot. Dr. Balogh György büntetőjogi rovatot. Dr. Balogh György büntetőjogi rovatot.

— **Bábaképző tanfolyam.** A nagy-szebeni bábaképző tanfolyam jövő évi február 1-én nyílik meg. Az oktatás magyar, német és román nyelven történik. Felvételhez keresztlevél, iskolai bizonyítvány, erkölcsi bizonyítvány és hivatalos orvos által kiállított egészségi bizonyítvány kell. A tanfolyam június végéig tart.

— **Öltáregyesület.** A Csikszereda—zsögödi Öltáregyesület ismét szaporította eddigi fenyves sikereit. Az egyesület főnövének, gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspöknek 25-éves jubileuma alkalmából, heten délután a Vigadón, nagy sikerrel emlékművet rendezett. — A műsor jól megválogott számokból állott, mely igen szép közönséget vonzott. A közönség soraiban láttuk P. Mikó Ika díszelőket, Mikó Bálint v. b. t. t. és Gyalóky Sándor főispánt családjával együtt. Ezenkívül ott volt Csikszereda város intelligenciája majdnem ki-

tel nélkül, úgy, hogy az ünnepély erkölcsi és anyagi tekintetben a várakozásnak a legteljesebb mértékben megfelelt.

— **Esküvő.** Antal Vidor és Raab Elza október hó 26-án tartották esküvőjüket, Budapest.

— **A vasuti menetrend készítése.** A kereskedelmi miniszter új rendeletet tesz közzé, mely nagyon közelről érinti az utazó közönség ügyét és egyenes eljárást hivatott létesíteni új téren, melyen eddig annyifele volt a gyakorlat, a hány vasut van. A miniszter ugyanis rendeletben szabályozza a közforgalomra szánt vasut menetrendjének megszerkesztését, előterjesztését és kihirdetését. A menetrend változtatás ezuttal csak a meuetrendi időszak első napján léptethető életbe. E menetrendi időszak május elsejétől szeptember 30-ig terjed. **A közönség, törvényhatóságok, közigazgatási bizottságok, kereskedelmi és iparkamarák stb. részéről előterjesztendő felszólalást csak közvetlenül az illető vasut üzemét kezelő igazgatósághoz lehet benyújtani és pedig a téli menetrend névze május 5-ig, a nyári menetrend névze pedig az előző évben november 20-ig.** Később érkező felszólalást csak a következő időszak menetrend meallapításánál szabad tárgyalni. A vasutigazgatóság a felszólalás és panasz ügyében elfoglat álláspontjáról a felszólalót és kérelmezőt értesíteni tartozik. A menetrend 15 nappal életbe léptése előtt ki kell hirdetni. Részletesen van szabályozva a menetrend megszerkesztésének a módja is. E pontos és részletes utasítás sok helytelenség orvoslására van hivatva. Jó tudnunk ez új rendelkezést nekünk is, kik alispán, főispán, törvényhatósági és közigazgatási bizottságok után, állandóan menetrendmizériák meg-számították kérelmeztek a kereskedelmiügyi miniszteről. Jövőben ezt a vasutigazgatóság-tól kell kérnünk.

— **Kerületi csendőrtaniskola.** Fogarason a jövő hónapban egy kerületi csendőrségi taniskolát fognak felállítani, mely célból körülbelül 189 próbacsendőrt és 2—3 csendőrtisztet vezényelnek Fogarasra.

— **Adómentek községi legelő.** A közigazgatási bíróság egy most publikált ítéletben kimondotta, hogy ha a község marhatenyésztést előmozdítja s e végett a bérbevett legelőt a községi lakosság állatának legeltetésére adja át, s a lakosoktól pedig csak annyi legelőbért szed be, amennyi a legelő hasznosbérének kifizetésére szükséges, tehát nem nyereszkedik a bérleten, — kerületi adót fizetni nem tartozik. Eddig a földbérletek, tekintet nélkül a bérlőkre s a céra, melyre a kibérlés történt, III-ik oszt kerületi adó alá estek.

— **Biztosítási törvény.** Az igazságügy-miniszter a kereskedelmiügyi miniszterrel egyetértőleg a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg a kereskedelmi törvényhez novellát készített, amely a biztosítási intézetek állami ellenőrzését célozza. A novella már egy év óta keszen van, a kereskedelmi miniszterium azonban nem tudnak arról, hogy az mikor kerül a képviselőház elé. A novella intézkedési értelmében a Magyarországon dolgozó bel- és külföldi biztosítási intézetek arra lesznek kötelezve, hogy életbiztosítási díjtartalmikaikat a belföldön helyezzék el és pedig kizárólag belföldi értékpapirokban. Ennek az ellenőrzés lesz a feladata a novellában kontemplált biztosítási felügyeleti hivatalnak. — Minthogy a biztosítási ügy a kereskedelmi miniszterium belkereskedelmi osztálya alá tartozik, a felállítás biztosítás ellenőrző hivatalt ez az osztály fogja szervezni.

— **Állatbiztosító szövetségetek.** A második országos szövetségi kongresszus múlt hó 24-én zajlott le a budapesti Vigadó nagytérben. Később 600 szövetséget kiküldött vett részt a kongresszuson, amelyen megjelent gazdasági és társadalmi életünknek számos kiválósága is, így Pallavicini, Zelenszki Róbert, Károlyi Mihály, Széchenyi Aladár, Zsily Tivadar grófok stb. A kongresszuson előadást tartott — amit a Gazdaszövetségből olvassuk — Dr. Kovács József debreczeni gazdasági akadémiai tanár, városunk született, az állattenyésztés terjesztéséről és a szövetségi állatbiztosításról. Az előadása kapcsán elfogadott határozati javaslat kimondja, hogy a kongresszus szükségesnek tartja az állatbiztosító szövetségeteknek országszerte való szaporítását s e célból bizonyos kormány- és törvényhozási intézkedéseket kér. Az előadásnak nagy sikere volt, mely után a kongresszus Dr. Kovács József előadóját lelkesen megjel-nezte.

— **A remétel közgyógy orvos pótléka.** A belügyminiszter a közgyógyremétel közgyógy orvos részére az 1908. évi XXXVIII. tc. 16. §. alapján 1200 korona helyi pótlékot engedélyezett és felkérte a vármegye alispánját, hogy a gyergyóremeteli közgyógy orvosi állásra most már a helyi pótlék tekintetével hirdessen pályázatot. Ez a pályázati hirdeménnyel remélhetőleg teljes sikerrel fog járni.

— **Meghívó.** A Csikmegyei Lövész Bizottság f. évi november 10-én (csütörtökön) d. é. 11 óráig a vármegyehez kisebb tanácskozó teremben rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. Csikszerebra, 1912. nov. 4. Gyalóky Sándor főispán, elnök. Szilávik Ferenc jegyző.

NAGYSÁDI!

ha háztartástást praktikus és takarékosan akarja vezetni, akkor nem nélkülözheti a magyar asszonyok népszerű közönyét, a Kürthy Emilné szerkesztésében 19 évi óta megjelenő »HAZTARTÁS«-t. — Ha ennek a kiváló folyóiratnak hasznos tanácsait követi, akkor büszkén mondhatja majd vendégeinek:

a lakásom

berendezésétől a háztartásomban található utolsó szegig a »Háztartás«-gy tanácsai figyelembe vételel vannak gondozva. — Ha még nem ismerne ezt a pompás folyóiratot, kérjen mielőbb ingyenes mutatósámat a »Háztartás«-kiadóhivatalától, Budapest, VI.

Eötvös-utca 36.

Ha most félvère 6 koronával előfizet a »Háztartás«-ra akkor teljesen ingyen és bérmentve kapja meg a HAZTARTÁS KÖNYVTÁRA most megjelent pompás 20 kötetét, mely zilésesen kiállított könyvek valóságos kincseshányja minden művelt és modern háziasszonynak.

— **Börgyár Csikszerebrában.** Az alakulandó börgyár ügyében folyó hó 10-ére összehívott értekezletet december 1-én tartják meg. Előadó Stodola József börpári vándortanító, miniszteri szak-közeg lesz.

— **Nagy köszönettel elismerem,** hogy az Ön által készített Oroszlán-szörszobozs, melyet minden birkozás előtt az izmak bedörzsolésére használom, mint erősítő szer kitűnő szolgálatakat teljesít. Wien, 1911. június 25. Jakab Koch a görög római díjbirkozás világ-bajnoka.

— **A hét.** Kiss József betilapja pályafutásának huszonegyedik esztendejét kezdi meg a jövő év januárjával. Az új évfolyam küszöbén jogos büszkeséggel hivatkozhatik arra, hogy a magyar irodalom új korát a Hét indította. — Ez a lap volt kezdettől fogva az, amely utat nyitott az új hangokak, új irodalmi irányoknak és felkeltette a magyar közönség olvasókedvét és figyelmét az irodalmi magaslatocon álló alkotások iránt. A Hétben ezután is fiatalos erőt, eleven harcasságot és igazi haladást talál az olvasó. A Hét csak a szépet keresi és csak a szépet adja. Esztétikai törvénye, hogy minden, ami szép, az modern is. És modern csak az lehet, ami szép. A nívót többre becsüli mint a felkapott jelszavakat, a kétértelmű előt nem hódol meg csak azért, hogy alapotnak lássák. — Cikkjeit a magyar hírlapozatnak legkiválóbb erői írják, novelláit magas irodalmi színvonalon mutatják be a meglévő irányzatok mind egyikét. Rovatai, melyekben az irodalmi, színházi és művész eseményeket tárgyalja, mindig elevenek, tartalmasak és szellemesek. Két apróbb rovata pedig: a Toll és Tör és az Innen-Onnan egészen speciálisai a Hétnek. A Hét előfizetési ára telvère 10 korona. Aki a januártól kezdődő előfizetés összegét már most beküldi, annak újévig ingyen küldik a lapot. Mutatványzámat a kiadóhivatal (Budapest, VII. Népszínház-utca 22) ingyen küld.

— **Klórmez és mosásnál.** Fala helyen, kivált nyáron könnyű a fehérítés; a forró napra kitergetik a ruhát, öntözgetik, újra kiszárítják, míg színe a hó-ét is megszögyeníti. Am a szegény városi nők csak kormos sötét padlókon szárítják nagy nehezen a ruhát, ugy ahog, a fehérítéshez csakis vegyi szerekek fordulhatnak. A legismertebb és leghatásosabb fehérítő szer a klórmez, de ez nagyon rossz lriben áll, mert ráfogják, hogy „eszi” a ruhát, az és jukákat éget bele és a szálal is erősen rontja; Lelketlen mosóúók, kik nem alkalmazták helyesen és a konkurrens gyárosok, kik újab fehérítő szert kínáltak, rontották így a klórmez híret. Pedig, ha ügyesen bánnak vele, ez még mindig a legjobb és legolcsóbb fehérítő szer.

A fehér ruhát sokkal jobban rontja a főzés és ha előzőleg nem voltak belőle alaposan kimosva a peszték, a főzés által mégjobban beleformálnak. Igen fontos, hogy a klórmez ne legyen romlott és az oldata gyöngye legyen. Sohasem kell többet venni 2 százaléknál, azaz 100 font vízre 2 font klórmez, sőt finom ruhánál még több vizet kell hozzá adni. Az oldat teljesen tiszta és hideg legyen, azaz a klórmeznek meg kell a vízben főzni, aztán lehagyni üllepedni, és ha a víz teljesen megtisztult és le- hült, igen óvatosan, kendőn átiszálni a mosóvízbe. Ha csak egy porszemnyi is a ruhához tapad, ez idővel sósavvá válik és jukákat éget a ruhába. Az öblögetésre is nagy gond fordítandó, é részben nagy könnyebbséget ad, ha egy kis ecetet töltünk a fehérítő és az öblögető vízbe. Az ecet által fel- szabadul a klórmezben lévő klórúg, mely tulaj- donképen a fehérítő szer és csak fehérít, de nem rombol. Az ecetes víz után még többször ki kell öblögetni a ruhát friss folyó vízben. A nagyon finom, vékony ruhát még antiklór-oldatban (alkénsavas nátrium), mely minden drogeriában kapható, ki kell öblíteni és utána még tiszta vízben. Ilyen kezelés mellett a ruha hófehér lesz és nem romlik. W. F.

Erdélyi vevőink kényelmére

Brassóban, Kapu-utca 60. szám alatt

nagyobb szabású **FIÓKÜZLETET**

LÉTESITETTÜNK.

Butorszükségletét mielőtt fedezné, tekintse meg raktárunkat, miután cégünk egész Erdélyben a legversenyképesebb és legnagyobb raktár felett rendelkezik.

Székely és Réti butorgyárosok

Marosvásárhely, Brassó, Széchenyi tér 47. Kapu utca 60.

Hiteképes egyeneknek árfelemelés nélkül részletfizetésre is.

— A furfangos székely bakák. A marosvásárhelyi kaszárnya ügyeletes tisztjénél jelentkezett egy baka azzal, hogy a kaszárnya udvarán talált egy pénztárcát. Egyben éjfélig kért kimenőt. Becsületes- ség jutalmául ezt meg is kapta. Másnap már két katona talált tárcát és kért kimenőt. Harmadnap voltak a becsületes megtalálók vagy tizenötön. Persze a tárcák tulajdonosai is mindig jelentkeztek. Az ezred parancsnok jót nevetett a furfangos és a következő napiparancsot adta ki: „Aki tárcát talál és azt beszoalgátja, az aznap kimenőt kap jutalmul. Ellenben az, aki még egy tárcát el mer veszíteni két napig egyest fog kapni”. — Talán mondani sem kell, hogy több tárcát nem találtak a kaszárnya udvarán.

— **Gyógyszerész gyakornokok képzettsége.** A közoktatási miniszter a napokban adta ki a gyógyszerészgyakornokok iskolaképesítésére vonatkozó rendeletét. A rendelet értelmében csak gimnáziumi, vagy reáliskolai érettségi bizonyítvánnyal lehetnek gyógyszerészgyakornokok. A reáliskolai érettségi bizonyítvánnyal rendelkezőknek még a latin nyelvből a kiegészítő érettségi vizsgát is meg kell szerezniök. A miniszteri rendelet csak 1913. szeptember elsején lép életbe. Addig az 1892. évben kiadott rendelet 3. §-ában megszabott középiskolai előképzettségű tanulóknak még felvehetőek gyógyszerészgyakornokoknak.

— **Az utolsó fegyvergyakorlat.** Mielőtt az új véderőtvény utasításai megjelenének, a hivatalos lapban előre közli a honvédelmi miniszter a törvényhatóságokkal, hogy kiket és milyen feltételek mellett kell az utolsó fegyvergyakorlat alól felmenteni. A véderőtvény 48. § 1. pontjának hetedik bekezdése értelmében a tartalékos (póttartalékos) viszonyban teljesítendő utolsó fegyver

(szolgálati) gyakorlat alól — az egyévi önkéntesekből lett tartalékosok kivételével — felmentendők azok, akik: a) állománybavételük alkalmával valamely katonai tornászlat és lövészet terén bizonyos — rendeleti uton közelebről meghatározandó — előképzettségük van; b) az ifjúságban a katona tornászlatban és lövészetben való kiképzése terén legalább két éven át eredményesen működtek és ezt a közigazgatási járási tisztviselő bizonyítványával igazolják.

— **Párbeszéd.** Két legény találkozik az utcán. Az egyik egy luvat vezet. Ez a párbeszéd fejlődik ki közöttük:

— Huva viszed azt a luvat hé?
— A ludoktorhoz.
— Talán kehes?
— Nem a.
— Talán a szeme fáj nekije?
— Nem a.
— Hát akkó mi az istennyilába viszed te a ludoktorhoz?
— Hát mer az üvé...

— **Az egyke.** A hadtestparancsnok személt tart a katonaság felett. Kiruklott eléje az egész helyőrség. Feszesen kihúzták magukat a legények, amint a nagy ur előbbik ellépedett.

Az egyik század élén, mindjárt a szakaszvezető mellett hatalmas szép szál legény ékeskedett. Feltűnt a hadtestparancsnoknak a fiu a dicsőséreg nyilatkozott róla az ezredes előtt. Az ezredes aztán azzal a közelebbi felvilágosítással is szolgált róla, hogy már házas is az istenadta. Ez természetesen még jobban felkellette a hadtestparancsnok érdeklődését a deli fiu iránt, maga elé szólította tehát a következő dialógus fejlődött ki kettőjük között:

— Hogy hívnak fiam?
— Infanterista in den Reserve Stefan Biró.
— Mióta szolgálsz?
— Csak 2 hónapja rukoltam be; öreg apám van otthon és én vagyok az egyetlen fia; azért én ezretzervevista vagyok.
— Mikor eresztenek haza?
— Egy hét múlva.
— Szép. Hallom, hogy már házas ember vagy.

— Szolgálatjára.
— Szép, szép. Hány gyermeked van?
— Egy, szolgálatjára.

A hadtestparancsnok nagyot bámult. Eszébe jutott az egyke rendszernek a népközötti elterjedése s ezért a következő jóakaratu inté- lemme látta el a fiut:

— Stefan Biró, te igen derék legény vagy. De hát egy ilyen jól kifejtett, derék, két méter szál embernek illenék, hogy több gyermeke legyen. Egy, az nem elég; szégyen is, hogy neked egy gyereked van.
— Igen is értem.
— Mennyi ideje házasodtál meg?
— Három hónapja, szolgálatjára.

IRODALOM.

Megjelent

a **Kultura-Almanach, az 1913-ik évre** gyönyörű kiállításban, számos műmelléklettel tartalmazva, magas színű szövegrészel. A diszes könyvből visszamaradt néhány példány, s ezeket szétosztjuk a Kultura azon új előfizetői között, kik lapunkra legalább is egy fel evre előfizetnek.

Kik egész évre előfizetnek, a Kultura Almanachon kívül díjtalanul megkapják a Kultura 1912. október 1-től, 1913. január 1-ig megjelenő összes példányokat is.

A **Kultura előfizetési ára: egész évrre K 20. — Félévrre K 10.**

Kérjük az i. t. u. előfizetőket, hogy megrendeléseiket minél sürgetesebben eszközöljék, mert esetleges későbbi megrendeléseknél nem tudnák eleget tenni ígeretünknek, ha már a példányok kifogytak.

Kiváló tisztelettel:

A **Kultura kiadóhivatala Sopron Röttig Gusztáv és Fia.**

CSARNOK.

A zseni.

III.

Krizsoczyné hódolatteljes bálulója lett Kovács Jánosnak. Így hitták, ezen a közönséges, mindennapi néven a fiatal, felszeg kopott falusi kántort. Bámulta benne a csodálatos tehetséget, az öntudatlan teremtő erőt, a zsenit.

Mert Kovács János zseni volt. Fésületlen, vad zseni, aki nem ismerte, a maga szellemi értékeit, s mintegy ostoba, tudatlan gyerek nézett bele az élet misztériumába, a jövődobé, amely pedig az ő dicsőségét, nagyságát rejtejté méhében.

Krizsoczynét szinte remegő izgatottsággal töltötte el a maga nagy felfedezésének tudata. A zseni reflex csillogású bélyege, amelyet eddig csak kész műalkotások csodált meg, most ott rezgett előtte egy falusi tanító szögletes homlokán. A művészet imádatá hirtelen nagyon közel hozta hozzá ezt a szegény paraszt, homályos származású embert.

Mindenekelőtt a kastélynak azt a szárnyát, amelyben a muzeumi tudós szokott a nyári hónapokban lakni, berendezette Kovács Jánosnak. Aztán kitűnő, ismert nevű mestereket hívott le magához és művelni, taníttatni kezdte a vad zsenit.

A felszeg tanítócska túrte, hogy azt tegyenek vele, amit akarnak. Nem volt tisztában azzal, hogyan jutott e nagy szerencsééhez, csak egyszerűn tudomásul vette, hogy drága zongorán játszhatik s hogy egy elképzelt gazdag, finom uriaszony ugy foglakozik vele, mintha valami csodát látta benne.

Krizsoczyné nagyon előkelő családból való, tisztelt, független asszony volt, de azért nem kerülhette ki, hogy a művészetet való lelkesedésének szokatlan formájáért a világ nyelvére ne kerüljön. És egy napon levelet kapott egy idős rokonától, akihez a bizalom szálai fűzték s ez a rokon gyöngéden figyelmeztette arra, hogy ismerős társasági körökben kompromittáló kapcsolatban emlegetik holmi nepantúcskával.

Krizsoczyné fölényesen nevetett a levélre. Néptantúcska! Tudják is ezek kicsoda ez a tantúcska?

De a levél különös elhatározást szilárdított meg benne. Elhívatta magához a szobájába Kovácsot. A zseni feleség az állított be.

— Kovács ur — kezdte Krizsoczyné elfogóval, — lehet-e nekem jogom önt arra kérni, hogy ezentul még határozottabban nyuljak bele az életébe?

— Oh, kérem, méltóságos asszony — daogta Kovács János szégyenkezve — hiszen eddig is annyi jószágot élveztem.

— Erről ne beszéljünk, — vágott a szavába Krizsoczyné — én azt szeretném, ha nekem teljes jogom lenne ahhoz, hogy outól egy és mast kívánjak. Peidaun!

Kovács János csak a szeme egyik szögletéből mert fölnezn az asszonyra.

Krizsoczyné mosolyogva fejezte be a mondatát:

— Példaun azt, hogy ne járjon többé soha eszimbán...

A zseni ijedten nézett a lábára. Ezutal cipő volt rajta s ez neki bátorsággal ontóte el. Megkockasztatta a vedekeszt:

— Oh, csak sárban szoktam...

— Soha sem szabad! — mondta ki a határozatot Krizsoczyné trefásan. — Aztán arra is kérnem, hogy ezentul csakis legújabb divatu angol szabasu ruhákban járjon, hogy a fehereneműit a legelső pesti cegtől hozassa, hogy...

A zseni a rázuduló kívánságokra olyan rémült arcot vágott, hogy Krizsoczyné nem állhatta meg kacagás nélkül.

— Sokat kívánok, ugy-e? — mondta sietve. — Oh, én mindent megpróbálok! — jegyezte meg a zseni siralmasan.

— Közszönöm! — felelte Krizsoczyné hirtelen izgalommal. — De én érzem, hogy ez tulajdonos beavatkozás volna részemről az ön életébe. Én jogcímert keresek ehhez. És ez a jogcím megvolna ha ön is ugy akarná.

— Kérem... nyüzsgött fel a jámbor fiu.

— Nos, én... én hajlandó volnék, ha önnek is ugy tetszik, a felesége lenni!...

Kovács János azt hitte, hogy leesik a XVI. Lajos korabeli székéről, amelyen ült és a cipője orráról hirtelen a menyezetre szaladt fel a tekintete. Vajjon nem álmodik?

Nem álmodott. Krizsoczyné felállt, megfogta a kezét és meghatottan mondta:

— Azt hiszem, világhírű férjert választottam magamnak...

IV.

A zseni körökben ujabban egy igénytelen egyszerű nevet adogattak szájáról-szájára a legnagyobb bálulat hangján — a Kovács János nevet. Egy-két csodálatos, új, forradalmi zene komponáció jelent meg e név alatt, s a szakértők zenei fenoménről kezdtek beszélni. A legújabb zeneművészeti nagyságokat emlegették vele egysorban. Röpködtek a csillogó nevek, Strausz Richard, Debussy.

A zseni felesége, a művészelkü asszony mintha álomvilágban járt volna. Elmámorosította a férje dicsősége, hírneve, ünneplése s a lelken diadalmas himnuszokba tört ki az önmagával való megelégedés. Elvégre ő ajánlkozta meg a világot ezzel a csodálatos tehetséggel. Nélküle az ő felfedezése nélkül ez az ember soha se került volna ki a kis falusi templom korusából isteni tehetsége elenyevdt volna s a melódiai hangzuhatok szent forrása kiapadt volna a lelkeben. Kiölte volna a lelkeben. Kiölte volna a belőle a zsenit az öreg pap, Verzár Demeter, a szánta Ballóné litánias világa.

A művészelkü feleség boldogan hordozta körül férjét a földkerekség koncertterméin. Azt akarta, hogy a dicsőség fenyje közvetlenül sugározzék az ő teremtőnyerére a tanítócskára, aki immár híressé lett a kultura legnemzetközibb világvárosaiban.

Volttaképen hazárdjátékot folytatott a mámoros asszony. Mert a zseni igazán nem volt alkalmas médium az ilyen körülhordoztatásra. A falusi kántor sehogyse akart kivészni belőle. A régi felszeg, szótalan paraszti ifju maradt az új viszonyok között is s a fiomelelt asszonynak igazán minden művészetére szükség volt, hogy ezt az alakot esetlő-esetre elfogadható beállításban vigye a nyilvánosság elé.

Sokszor már túrelme vesztett az asszonynak s ilyenkor kifakadt a zseni előtt:

— Nem értem magát, János, hát nincs magában egy csöpp ambíció sem.

A zseni lehorgasztotta fejét és bünbánóan az elegans lakeipője orrát bámulta.

— De hát ez nem jól van így! — panaszkodott az asszony. — Maga a világ egyik nevezetessége. Uraikodók rendjelei ekesítik a kabátját, a világ legnagyobb szellemeivel egysorban emlegetik, az arcképe nap-nap után megjelenik a lapokban. Tengereken tul is ismerik a nevét. Hát nem éri, hogy milyen nagy dolog ez? Maga a halhatatlanság. Legyen gögös, büszke, öntudatos! Maga rendkívül leny! Emelje fel hat mar egyszerű a fejet!

A zseni ijedten kapta fel a tekintetét a cipője orráról.

— És mit csináljak? — kérdezte kétségbeesetten.

— Mit? Mit? Legyen méltó a zseniéhez. Semmi érzéke nincs a finomabb, művésztibb életéhez. Nem tudja élvezni és értékelni a szépségeket. Nem érdekli semmi, ami magasabbrendű. Szeretnem volna, ha megtanul idegen nyelveket. Hány uralkodó kívánt már beszélni magával, s mindíg külön kelleit kért a kegyet, hogy én is magával legyek és tolmácsa lehessenek. Már az élclapok is kifigurázák emiatt. Felnem kell attól, hogy valaki négyezsem-között beszélhessen magával, mert olyan esziaságokat ketyog össze, hogy a hallgató a falnak megy tőle. A minap egy iteni parizi újságról valahogy kikerült az én ellenőrzésem és besurrant magához. Hát mit felelt neki arra kérdésre, hogy mik a művészeti tervei? Mit?

A zsenit a szemrehányások annyira meghatották, hogy a lehorgasztott fejével majdnem a cipője orrára bukott.

— Hát mit feleltem? — kérdezte elkényeszeredetten.

— Lám, már ezt is elfelejtette. Azt mondta: „majd megtudom a feleségetől!” Az a rosszmájú újságró ezt a feleletet aztán ki-kürtölte a világnak. Ma épen hetveneszer olvasom a maga nagy mondatát egy — delafrikai lapban. És ez a mondat fenn fog maradni az utókorra és még négy száz év múlva is mosolyogni fognak magán miatta hat tén-terjen észhez, az Isten áldja meg! Vigyázzon magára! Értse meg, a nagyság kötelez! Ne legyen már olyan kezen vezetett, nagy gyerek...

A zseni nagyon meg volt hatva, sürün pislogott a szemével és teljes bünbánattal mondta:

— Mindent megpróbálok. Bocssásson meg nekem.

Az asszony, aki éppen az nap vett meg drága penzen egyik műkerekedőtől egy eredeti Rembrandt, dicsékedve mutatta meg a műkincsét a javulást ígérő embernek:

— Látja, ez a magáé lesz, ha holnap kifogástalanul feimondja nekem az angol leckét! — Oh, — mondta a zseni a képre pislogtatva — enél egy szebb képet láttam a Marinál, akit maga a mult heten hozottat fel Erdélyből Parizsba kis eselédnek.

Mi volt az a kép? — kérdezte az asszony összevont szemöldökkel?

— A vadász temetése. Nagyon szép az, ahogy az állatok kiserik a vadaszt a...

— Elég! — kiáltott közbe, kétségbeesetten a zseni felesége és bevitte a Rembrandt saját szobájába.

V.

— János maga félisten! —

— mondta rajongva az asszony a parizi nagy hangverseny után. — Oh, mily boldog vagyok, hogy a gondviselés a maga életének osztályosává tett. Minó diadal! Milyen siker!

A félisten ügyetlenül lögötte le a kidagadt erü kezét és ugy fogadta ezt a lelkes aradozó kitörést is, mint akármely, közömbös megjegyzést.

Az asszonyt hevitették a dicsőséges est emlekei és mamoraba megfogta a zseni dagadt erü, vörös kezét és áhitatosan meg csókolta:

— Én halhatatlan hősm! — mondta elérzékenyült gyönyörrel.

A zseni faradságról, kimerültségről kezdett panaszkodni, a mamoros asszony sietve a szobájba vezette és mint egy gyermeket, babusgatta fektette le. Maga azutan visszavonult a saját szobájába és szinten lefeküdt. De sokáig nem tudott elaludni az izgalomtól s remegő szívvel várta a reggelt, amikor a kis szekeley paraszt cseled behozza a nagy parizi lapokat, amelyek tele lesznek az ura magaszatálással.

Reggel Mari nem jelentkezett a lapokkal. Az asszony csöngetett s bejött egy másik cseled. A lapokat hozta és egy levelet a Mari otromba cseledes irásával.

— Tessen megbocsátani, — szökött a levél — de nagyon megszeretük egymást a nagyságos urral és megszökünk. A nagyságos ur nem akar írni, mert szégyelli magát. Kezeit csókolom, Mari.

Laptulajdonos: dr Nagy Beni.

GRAND HOTEL

SAN REMO

NAGY SZÁLLODA
BUDAPEST, VII. Dohány-utca 40.

(Nyár-utca sarok.)

Szolid családi szálloda.

Teljes kényelemmel berendezve. — Tiszta, világos szobák 3-60 koronától.

Lift, légfűtés, ébresztő óra, hideg-meleg víz minden szobában.

Modern kutépités.

Uj kutak építését cementgyűrűkkel, sülvészott rendszerrel s kiszáradt régi kutak lennebb sülvésztesét nagyonyos áron elvállalom.

Nagyimihály Sándor,

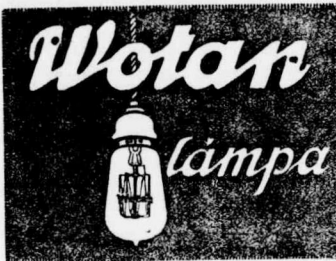
cementárugyár és építési anyagkereskedő Csikszeredában, Kossuth Lajos-u. 48. sz.

HIRDETÉSEK

olcsó árszámítás mellett közöltetnek s felvetetnek

A KIADÓHIVATALBAN.

Élelmiszerek eladására
 ügyes és agilis bizományost
 keresünk a piacon és a kör-
 nyékén (különösen főzelékfelére)
 csekély óvadékkal, vagy egyéb
 biztosítékkal.
 Ajánlatok :
Makó, postafiók 6. szám
 küldendők.

huzott drótszállal
TÖR H E T E T L E N !
 MAGYAR
 SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK
 Budapest, VI., Teréz-körút 36.
 5-10

Eladó.

Jutányos áron eladó egy jókarban
 és üzemben levő benzinmotor gép,
 4 lóerős hajtásra, mely csépléshez és
 gyáripár üzemekhez igen alkalmas, ked-
 vező fizetési feltételek mellett. Megte-
 kinthető és bővebb felvilágosítással szol-
 gál **Balázs András** birtokos Ditró,
 Köztemető-utca. 5-5

Elvem nagy forgalom és kevés haszon.

ÉRTESETÉS. Felhívom a figyel-
 met a t. butor- és
 varrógép vásárló közönségre, hogy
 bárki melletti butort és varrógépet vá-
 sárolna ne mulassza el raktáromat meg-
 tekinteni, hol az összes raktáron levő
 butorokat, ugymint:
**ebédlő-, háló-, szalon- és
 irodai berendezések, bór-
 garnitúrák, diványok és
 madrácok**
 minden kivételben és rendkívüli nagy
 választékban, valamint
**a legjobb gyártmányu
 varrógépek, kerékpárok,
 grafafonok és lemezek**
 melyek igen jutányos áron és kedvező
 fizetési feltételek mellett lesznek elárú-
 sítva. Minden tőlem vásárolt varrógépről
 és 10 évi jótállást vállalok. Varrógé-
 peket 27 forinttól, grafafonokat 20 fo-
 rinttól és kerékpárokat 55 forinttól fe-
 nnebb árúitom. Varrógépek, kerékpárok
 és grafafonokhoz mindenféle alkatrészek
 kaphatók. Javításokat a legjutányosabb
 — árért eszközök jótállás mellett. —
 Tisztelettel:
ACKERMANN IGNÁCZ
 — Butor- és varrógép nagyraktára. —
 Csikszereda, Kossuth-utca 9 szám.
 (Lukács Juliska-féle bérlapota.)
 87-52

Ha olcsón és jól akar vásárolni tegyen próbát.

Üzlet megnyitási jelentés.
 Van szerencsénk a n. é. közönséget ez uton is értesíteni, hogy
Csikszeredán, Apaffy Mihály-u. 4 sz. a. fióküzletet nyitottunk
 és kérjük t. vevőinket, hogy eredeti Singer varrógépekben, varró-
 gépalkatrészekben, tűkben és varrógépokban beálló szükségletüket
 fenti üzletünkben fedezni sziveskedjenek. — Cégünket a n. é.
 közönség szives jóindulatába ajánlvá, maradtunk teljes tisztelettel:
SINGER CO. VARRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
 Ezen cégről ismerhetők
 fel azon üzletek, —
 amelyekben „SINGER“
 varrógépek árusítatnak
 Gépeink nem szorulnak
 ajánlatra, csak arra kell
 ügyelni, hogy megfelelő
 helyen vásároltassanak.

Figyelemre méltó: Az összes
 más üzletek által „SINGER“
 név alatt forgalomba hozott
 varrógépek egyik régebbi szer-
 kezettől után készültek, ame-
 lyek újabb csuklós gépeink mö-
 gött szerkezetben, szolgáltatási
 képességben és tartósságban is
 messze elmaradnak. 11-52

Türevényesen bejegyzett védjegy.
Kinek drága az egészsége
 és pénzét nem akarja hiábavaló dolgokra kidobni, az saját érdeké-
 ben cselekszik, ha legalább egyszer-kétszer kipróbálja a világhírt
Oroszlán Menthol Sósborszeszt
 a háziszerek királyát.
 Kapható 44 fill. 1.40 és 2.20 K eredeti üvegekben.
 Főelárusítás:
KELLER ISTVÁN gyógyszerárában
 az „ATTILÁHOZ“.
Csikszentmártonban és Tusnádfürdön.
 Csusz, köszvény, reuma, szaggyatás, nyilalás, oldalszurás, keresztcsontfájás, derékoldal-
 vagy hátfájás, izom-, és inbántalmak, kar- és lábgyengeség, merev végtagok és ujjak, görösök,
 továbbá hűlés, megfázás, vagy légvezetékbe szárazó bajok azonnal enyhülnek az Oroszlán
 Menthol Sósborszeszt használata által. Ha a fájó testrészt a dörzsölést nem tűri, úgy borogatást
 alkalmazunk. Fogfájás, fejfájás, fejszaggyatás, hajhullás, idegesség, bágyadság, kimerültség
 általános gyengeség eseteiben kincsesül ér fel a valódi Oroszlán Menthol Sósborszeszt.
 Torokfájás, rekedtség, gégehurut, influenza nátha ha fellép, ugz emlékezzék az Oroszlán
 Menthol Sósborszesztre, mely a legkittünőbb és legelterjedtebb háziszerek. Ez az és ezer más
 esetekben is kittünő sikerrel lesz az Oroszlán Menthol Sósborszeszt használva.
 Minden egyes üveghez bő használati utasítás van mellékelve. Sok ezer hálaírat tanusko-
 dik róla, hogy az Oroszlán Menthol Sósborszeszt az emberiség jétévéje.
 15-52

HALLÓ! ÉRTESETÉS. HALLÓ!
Építési anyagraktár, vasbeton, műkö- és cementárugyár.
 Tudomására adom a nagyérdemű közönségnek, hogy Csikszeredában, a Kossuth-
 Lajos-utca 48. szám alatt nagy építési anyagraktár rendeztem be a azon
 kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemű fogyasztó közönség részére min-
 dennemű építési anyagot jó és pontos kiszolgálás, olcsó árak mellett eszközölök.
 Állandó nagy raktárom van:
 Mész darabos és oltott. Portland-cement friss és legkittünőbb minőségű. Gipsz staka-
 tur és szobrász. Nád fűzve stakaturokra és egyéb fák eltakarására. Valódi aszfalt
 fedéllemez többféle minőségben. Kollarit bórlemez, mázolat nem igényel, kizárólagos
 eladása. Aszfalt elszigetelő lemez és kauccuk-aszfalt nedves falak és lakások szá-
 razzá tételéhez, kátrány és carbolineum fák telítésére, gomba és rothadás ellen.
 Azbeszt pala igen könnyű és tartós. Teljes fűdésekkel elvállalok. Vasgerendák bár-
 milyen méret szerint. Hornyolt cserép agyagból. Vakolat köpor, Schamotte tűzálló
 téglák és föld stb., mindenemű építési és műszaki anyag.
CEMENTÁRU-GYÁR.
 Kutkarikák betonból '80-100, 1'20, 1'50-2'00-3'00 és 4'00 méter átmérőjű kutak-
 hoz, ezek készítését is elvállalom sülyesztő rendszerrel, nagyobb kutak építését,
 gőzüzemű berendezéssel készített magas vízállások megadásával. Cement-cserép több-
 féle színben, betoncsovek, hidak és átvezetők készítése. Beton- és műkötepcsok, szí-
 nes járda és burkolati cementlapok gyártása és elhelyezése. Itató- és etetővályuk min-
 den nagyságban. — Blok üres téglák, különösen alkalmas istállók és gabonásoknak.
 Virágvázak és talpaczok csinos kivitelben. Kályha alátét lemezek. Kemény- és fal-
 fedőkövek. Mindenemű beton- és cementipar-vállalat, granit-terasso beton stb. bur-
 kolatok készítése stb. stb. Nagyban eladásoknál megfelelő engedemű. A nagyérdemű
 fogyasztó közönség nagybecsű bizalmával és rendelkezésével felkeresni sziveskedjék.
 Gyárak és raktárak: Csikszereda, Ujtusnád és Kézdivásárhely.
 Szives támogatást kér kiváló tisztelettel:
Nagymihály Sándor építész, Csikszereda.
 49-52